

IN DE STILTE VAN MIJN STEM

Over Grondgebied van Roger de Neef

STEFAN VAN DEN BOSSCHE

ROGER DE NEEF is een vaste waarde in het Nederlandstalige poëzielandschap. De gewezen journalist, in 1978 bekroond met de Arkiprijs van het Vrije Woord en in 1986 – voor *De vertelkunst van de bloemen* – met de Driejaarlijkse Staatsprijs voor Poëzie, publiceert al sedert 1967 geregeld dichtbundels, naast essays over beeldende kunsten. Bij PoëzieCentrum verscheen in 2003 in de prestigieuze reeks ‘Dichters van Nu’ een ruime selectie uit zijn werk.

Ook in zijn jongste bundel benadert de dichter zijn gebruikelijke thema's, herleidbaar tot de categorieën bloemen, landschappen en stemmingen. Zoals vroeger lardeert De Neef subtiele uitzichten in inzichten met vlugge streepjes uit de jazzmuziek of uit de schilderkunst, twee andere passies van hem. Het een en ander is ondergebracht in een eenvoudig ogende en hoogst leesbare poëzie: een bedrieglijke eenvoud soms, hoewel ze in haar uitgeschreven contouren op het eerste gezicht vaak niet meer wil zijn dan ze in werkelijkheid is. Twee sleutelbegrippen zijn dan ook: verwondering en herkenning, het tweede als een voor De Neef typisch verlengstuk van het eerste. Die verwondering over de werkelijkheid kan erg tragisch en precair zijn. Over deze nieuwe bundel, meer bepaald de titelcyclus ervan, zegt de auteur trouwens zelf: ‘Met de cyclus ‘Grondgebied’ [...] heb ik “onzekere” teksten rond de tragedie én intimiteit van oorlogsvluchtelingen en migranten geschreven. Geen strikt documentaire benadering van dit wereldomspannend verschijnsel maar een omzwerving waarin ook enkele grote gebeurtenissen uit de westerse cultuur- en kunstgeschiedenis als parallellen en refe-

renties aanwijsbaar zijn.’

Het levert enerzijds erg navoelbare gedichten op, zoals ‘Reisverslag van een kind’, maar anderzijds toch ook wat mysterieuze, erg krachtig geprononceerde en tegelijk nagenoeg intieme incantaties, zoals bijvoorbeeld in de gedichten ‘Stabat Mater’ en het erg mooie ‘In stilte’. Dat laatste luidt als volgt:

Moeder die ons voedde
Uw handen aan de buitenkant

Slapen voorgoed onder
De oorschelpen van gras

Onder de ruwte van een steen
In de stilte van mijn stem.

Mocht er in deze poëzie al kabaal geweest zijn, wat gelukkig niet het geval is, dan leidt een magistraal gedicht als dit tot een vertrouwelijk soort verstilling die intense en doorleefde antwoorden suggereert op te nadrukkelijke woorden of geluiden. In het ‘Reisverslag van een kind’ wordt de intieme afstand – het geen afstand doen of hebben – geprojecteerd in de pregnante beelden die de wereld de laatste jaren hebben geschokt. De dichter doet er iets mee, met een meesterlijke, op het eerste gezicht

schuldbewuste tweede versregel die meteen daarop de tragedie van de ontmenselijking van zoveel mensen op de vlucht, de genadeloosheid van de zee en de elders in moederlijk verband gehanteerde begrippen in kaart brengt:

In een overvolle boot
Op een andere zee

Ik hou niet van de zee
Kan er niet bewegen
De zee is groter dan de buik
van mama

Zij verdrinkt ons raast 's nachts
Over ons heen veegt ons uit
Alleen 's middags schudt
de zee ons droog

Neen ik wil de golven
de stokslagen
Van de zee niet meer horen.

Roger de Neef levert met *Grondgebied* een ogenschijnlijk vlot toegankelijke bundel, haast à la Hans Magnus Enzensberger, maar toont zijn lezer vrijwel meteen dat achter de woorden en observaties, partieel of niet, een geweldige en vaak ook onthutsende realiteit schuilt. *Grondgebied* is een erg knappe bundel geworden, over het leven en de dood die ‘nu volwassen [is] in mij’. Gelukkig is deze ‘woordwerker’ nog lang niet uitgezongen. De bundel voegt een magistraal nieuw hoofdstuk toe aan het al gezegende oeuvre van een niet meer uit onze literatuur weg te denken dichter.

Roger de Neef (1941) is Staatsprijswinnaar voor poëzie. Grondgebied is zijn tiende bundel bij PoëzieCentrum.

ROGER DE NEEF
Grondgebied
PoëzieCentrum, Gent, 2018
104 p. / € 22,50

